

BELANGENVERSTRENGELING? AANPAK ZANDDIJK YERSEKE

Als de mist blijft hangen, buitelen complottheorieën over elkaar heen

In Yerseke begrijpen ze er niets van. Waarom weigert de provincie na te denken over het alternatieve tracé voor de Zanddijk dat de ondernemers in Reimerswaal zo graag willen? Nu komt er een weg waar – zegt men – helemaal niemand op zit te wachten. Als je zo doof blijft voor de wens van de inwoners, dan zal het zaakje wel stinken.

Ernst Jan Rozendaal
Joeri Wisse

Yerseke

De geruchtenmachine draait al weken op volle toeren. Gedeputeerde Jo-Annes de Bat (CDA, financiën en economie) zou de grote boosdoener zijn. Zijn broer Laurens, die boer is in Oostdijk, heeft grond die raakt aan een toegangsweg naar tracé rood, de 73,7 miljoen euro kostende variant waarvoor bij de Sluisweg een nieuwe afslag moet worden aangelegd van de A58. De broer van de gedeputeerde zou zijn buurman het voordeel van de nieuwe weg niet gunnen.

Kleurtjes

Twee jaar geleden kwam de provincie met vier mogelijke varianten voor de aanpak van de Zanddijk, de weg tussen de A58 en Yerseke, die gevaarlijk is en waar het verkeer opstroopt. Ze kregen allemaal een eigen kleurtje: naast rood was er groen (ook met een nieuwe afslag van de A58), bruin (met een nieuw stuk langs het buurtschap Kaasgat) en roze/zwart (verbreding van de huidige Zanddijk). Als het Rijk meebetaalt kunnen we groen doen (67,5 miljoen euro) en anders moet het bruin worden (40,5 miljoen euro), stelde de provincie voor. Maar Den Haag wilde niet meebetalen, bruin viel af omdat de inwoners van Kaasgat protesteerden, dus wil de provincie nu een verbeterde variant van roze/zwart. Rood is nooit een echte optie geweest.

"Hoe kan dat nou?", vragen met

name de ondernemers in Yerseke zich af. Waar een wil is, is toch zeker een weg? Keer op keer voelt het alsof ze tegen een muur aanlopen. Toen een meerderheid van de gemeenteraad van Reimerswaal in juni 2019 een motie wilde aannemen waarin werd gepleit voor rood, bemoeide gedeputeerde Harry van der Maas (SGP, mobiliteit – hij is verantwoordelijk voor de aanpak van de Zanddijk) zich

Het zaakje rond de Zanddijk stinkt alvast

– Statenfractie van Forum voor Democratie op Facebook

daar zelfs mee. Daarop werd de motie niet ingediend. En uiteindelijk is ook in Reimerswaal de keuze gevallen op roze/zwart, maar niet in een openbare raadsvergadering. In een achterkamertje dus, meent de dorpsraad Kruiningen. Onlangs heeft de Statenfractie van Forum voor Democratie (die de lokale ondernemers steunt) het op Facebook als volgt geformuleerd: 'Er is iets verrot in de staat Zeeland. Het zaakje rond de Zanddijk @gem_reimerswaal stinkt alvast.'

Te kakken

Een van de drijvende krachten achter het protest tegen de verbreding van de Zanddijk is Jaap Wiskerke, de voormalige directeur van Wiskerke Onions. Het voorgestelde tracé (roze/zwart) is niet alleen nadelig voor zijn bedrijf, de turboronde die daarvoor bij de A58 wordt aangelegd,

ligt zo'n beetje in zijn voortuin. Vorig jaar december biedt hij Jo-Annes de Bat aan 250.000 euro in tracé rood te steken. Die reageert daarop met een lachje en de vraag waar de overige 30 miljoen dan vandaan moet komen. Wiskerke voelt zich te kakken gezet. Door Jo-Annes nota bene, een goede vriend van zijn zoon.

Gedragscodes

De uienkoning schakelt advocaat Evert de Jonge uit Goes in. Die moet maar eens uitzoeken hoe het zit met die broer van Jo-Annes. 'De advocaat wenst te vernemen', schrijft het dagelijks provinciebestuur in juni aan de Staten, of een Zeeuwse bestuurder of politicus 'melding heeft gemaakt van een mogelijk direct dan wel indirect al dan niet tegenstrijdig belang in het dossier Zanddijk'. Het eenregele antwoord aan de advocaat is bijgevoegd. Ja, er heeft iemand een melding gedaan van een indirect belang en wel op 3 december 2019.

Wettelijk is dat trouwens niet verplicht, legt het provinciebestuur uit, maar de interne gedragscode vraagt er wel om. Transparantie is gewenst om de schijn van belangenverstremming te voorkomen.

De Jonge is niet tevreden, want zo duidelijk is het allemaal niet. Hij schrijft nog een brief en krijgt een iets uitgebreider antwoord. Het gaat om een 'verre familierelatie van een collegelid'. Er is voor de betrokken gedeputeerde dus geen reden om bij de besluitvorming op de gang te gaan staan. Precies dezelfde mededeling doet commissaris van de koning Han Polman op 15 juli in het presidium,

► De Zanddijk naar Yerseke.

FOTO MARCELLE DAVIDSE

▼ Gedeputeerde Jo-Annes de Bat.

FOTO JOHAN VAN DER HEIJDEN

het overleg van de fractievoorzitters in Provinciale Staten.

De argwaan in Yerseke wordt daardoor niet weggenomen. Integendeel. De mist blijft hangen. Sinds wanneer is een broer een ver familielid? En waarom is die melding op 3 december gedaan? De vier tracés waren een jaar eerder al bekend. Op 3 december 2019 heeft het dagelijks provinciebestuur overlegd over de Zanddijk.

Wiskerke heeft Jo-Annes de Bat op 11 december gesproken. Misschien doen Gedeputeerde Staten wel net alsof de betreffende gedeputeerde – niemand weet dan nog of het wel om Jo-Annes de Bat gaat – vooraf iets heeft gemeld in plaats van achteraf. Maar dan is het briefje aan de advocaat valsheid in geschrifte. Zo buitelen de complottheorieën over elkaar heen.

En ze worden hard-

nekkiger, omdat de provincie weigert na te denken over rood, hoe hard de ondernemers in Reimerswaal daar ook voor lobbyen. Ze roepen zelfs de hulp in van oud-premier Jan Peter Balkenende die bij Polman en De Bat zijn licht opsteekt. Grappig genoeg niet bij Van der Maas, die toch portefeuillehouder is. Na zijn telefoongesprekken met de provinciebestuurders laat Balkenende de ondernemers weten dat hij bot heeft gevangen. 'Ze hebben zelfs een advocaat op me af gestuurd', heeft Jo-Annes de Bat hem laten weten.

Oud-burgemeester Ton Verbree van Reimerswaal is woordvoerder

van de lobby tegen de verbreding van de Zanddijk. Op 4 september spreekt hij in bij Provinciale Staten. Hij geeft er nog eens blijk van niet te snappen waarom rood volgens het provinciebestuur geen serieuze optie is. Hij laat de term 'onbehoorlijk bestuur' vallen. Voor Polman, De Bat en Van der Maas is dat reden hem met enkele van de ondernemers in de Middelburgse abdij uit te nodigen.

Op het matje

Verbree voelt zich op het matje geroepen. De Bat heeft het idee dat hij wordt zwartgemaakt, zonder dat hij zich kan verweren. De discussie over

► Links de Zanddijk, vlak bij de locatie die de provincie wil aanpakken. Rechts het perceel van de broer van De Bat.

FOTO MARCELLE DAVIDSE

► Zo blijft iedereen steken in zijn eigen gelijk

de toekomst van de Zanddijk is flink verzuurd.

110 neven en nichten

Maar hoe zit het dan met die mogelijke belangenverstremming? Daarover gaf de provincie gisteren opening van zaken. De Bat bevestigt dat hij het is geweest die op 3 december heeft gemeld dat een familielid in de buurt van een Zanddijktracé woont. Maar hij noemde destijds een neef, niet zijn broer. Van moederskant heeft hij zo'n 70 neven en nichten in die omgeving wonen en van vaderskant nog eens 40, dus zo opmerkelijk is het allemaal niet.

De betreffende neef woont vlak bij het tracé dat in december 2019 de meest waarschijnlijke optie leek te worden, dus heeft De Bat dat voor de zekerheid maar even bij zijn collega's gemeld.

De veenbrand blijft broeien, omdat in Yerseke naar kadastrale kaarten wordt gestaard waaruit blijkt dat broer Laurens grond heeft aan een afkapping van wat ooit tracé rood zou kunnen worden. In het provinciehuis is alleen het tracé zelf 'gecheckt en dubbel gecheckt'. Zo blijft iedereen steken in zijn eigen gelijk. Het is een neef, niet een broer. Het is een broer, niet een neef.

Als de Statenfractie van Forum voor Democratie de vermeende belangenverstremming aanklaagt bij commissaris van de koning Han Polman, doet die wat het protocol integriteit verlangt. Hij begint een vooronderzoek. Tijdens hun wekelijkse vergadering wordt aan alle gedeputeerden gevraagd of ze iets gemerkt hebben van persoonlijke belangen die een rol spelen in het dossier Zanddijk. Het antwoord is nee. In een briefje aan de Staten zette Polman gisteren alle feiten nog even op een rijtje. Omwille van de privacy blinkt ook dit epistel niet uit in duidelijkheid. Zelfs de naam van De Bat wordt niet genoemd.

